

Mediji i informiranje

Opći sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 82/14
U Luxembourg 12. lipnja 2014.

Presuda u predmetu T-286/09
Intel Corp./Komisija

Opći sud potvrđuje novčanu kaznu od 1,06 milijardi eura izrečenu Intelu zbog zlorabe vladajućeg položaja na tržištu procesora x86 u razdoblju od 2002. do 2007.

Intelova tužba protiv Komisijine odluke u cijelosti je odbijena

Odlukom od 13. svibnja 2009.¹ Komisija je Intelu, američkom proizvođaču mikroprocesora, izrekla novčanu kaznu od 1,06 milijardi eura zbog toga što je povređujući pravila Europske unije i Europskog gospodarskog prostora (EGP) o tržišnom natjecanju zlorabio vladajući položaj na tržištu procesora² x86³. K tome, Komisija je Intelu naložila da odmah prestane s počinjenjem te povrede, ako to već nije učinio.

Prema Komisijinu mišljenju, Intel je zlorabio vladajući položaj na svjetskom tržištu procesora x86 u razdoblju od 2002. do 2007., provodeći strategiju s ciljem isključivanja s tržišta svog jedinog ozbiljnog konkurenta: Advanced Micro Devices, Inc. (AMD)⁴.

Komisijina ocjena o Intelovu vladajućem položaju na tržištu zasnivala se na činjenici da je imao 70 % ili više tržišnog udjela i da je konkurentima bilo iznimno teško ući na tržište i na njemu se razvijati zbog nepovratnosti iznosa uloženi u istraživanje i razvoj, intelektualno vlasništvo i postrojenja za proizvodnju. S obzirom na svoj snažan vladajući položaj, Intel je bio nezaobilazan dobavljač procesora x86 pa klijenti nisu imali drugog izbora nego se kod njega opskrbljivati kako bi zadovoljili dio svojih potreba.

Prema Komisijinu mišljenju, zlorabu⁵ je obilježilo više mjera koje je Intel usvojio u odnosu na svoje klijente (proizvođače računala) i europskog distributera mikroelektroničkih uređaja Media-Saturn-Holding.

Intel je, naime, odobravao rabate četirima glavnim proizvođačima računala (Dell, Lenovo, HP i NEC) uz uvjet da od njega kupuju sve ili gotovo sve svoje procesore x86. Također, Intel je Media-Saturnu odobravao plaćanja uz uvjet da prodaje isključivo računala opremljena njegovim procesorima x86. Prema Komisijinu mišljenju, ti su rabati i plaćanja osigurali vjernost četiriju navedenih proizvođača i Media-Saturna te znatno umanjili sposobnost Intelovih konkurenata da se upuste u tržišno natjecanje oslanjajući se na vrijednost svojih procesora x86. Intelovo protutržišno postupanje tako je pridonijelo sužavanju izbora potrošača i slabijem poticanju inovacija.

Intel je, k tome, odobravao plaćanja trima proizvođačima računala (HP, Acer i Lenovo) uz uvjet da odgode ili otkažu stavljanje na tržište proizvoda opremljenih AMD-ovim procesorima i/ili ograniče distribuciju tih proizvoda.

¹ Sažetak Odluke objavljen je u Službenom listu C 227 od 22. rujna 2009., str. 13. Vidjeti također Priopćenje za medije Komisije [IP/09/745](#) od 13. svibnja 2009. i [MEMO/09/400](#) od 21. rujna 2009.

² Procesor je osnovna komponenta svakog računala kako za opće performanse sustava tako i za njegove ukupne troškove. Često se smatra „mozgom“ računala. Proizvodnja procesora zahtijeva skupa postrojenja na bazi najnovije tehnologije.

³ Mikroprocesori koji se koriste u računalima mogu se podijeliti na dvije vrste: procesore x86 i procesore temeljene na nekoj drugoj arhitekturi. Arhitektura x86 norma je koju je Intel osmislio za svoje mikroprocesore, a koja omogućava funkcioniranje operativnih sustava Windows i Linux. Windows je osobito vezan ukupnošću komandi x86.

⁴ Do 2000. postojalo je više proizvođača procesora x86. Međutim, većina njih nestala je s tržišta.

⁵ Prema Komisijinu mišljenju, riječ je o jedinstvenoj i kontinuiranoj povredi.

Uzimajući u obzir Smjernice iz 2006. Komisija je Intelu izrekla novčanu kaznu u iznosu od 1,06 milijardi eura⁶. Riječ je najtežoj kazni koju je Komisija ikad izrekla jednom poduzetniku zbog povrede pravila tržišnog natjecanja.

Intel je protiv Komisijine odluke podnio žalbu Općem sudu. Zahtijeva poništenje te odluke ili, u najmanju ruku, bitno smanjenje novčane kazne⁷.

Opći sud današnjom presudom odbija žalbu, potvrđujući na taj način Komisijinu odluku.

Opći sud, među ostalim, zaključuje da su **rabati koji su odobravani Dellu, HP-u, NEC-u i Lenovu rabati za isključivost**. Takvi rabati nespojivi su s ciljem nenarušenog tržišnog natjecanja na zajedničkom tržištu kada ih odobrava poduzetnik u vladajućem položaju. Oni, naime, ne počivaju – osim u iznimnim okolnostima – na gospodarskoj transakciji koja opravdava takvu financijsku pogodnost, nego teže tomu da kupca liše mogućnosti slobodnog izbora ili da mu je ograniče u pogledu izvora opskrbe te da drugim proizvođačima zapriječe ulazak na tržište. Ta vrsta rabata predstavlja zlorabu vladajućeg položaja ako ne postoji objektivno opravdanje za njegovo odobravanje. **Rabati za isključivost koje odobrava poduzetnik u vladajućem položaju zbog same svoje naravi mogu dovesti do ograničavanja tržišnog natjecanja i istiskivanja konkurenata s tržišta**. Stoga nije potrebno dokazivati mogu li s obzirom na okolnosti predmetnog slučaja ograničiti tržišno natjecanje.

Opći sud u tom pogledu ističe da konkurentu koji Intelovu klijentu želi dati zanimljivu ponudu nije dovoljno istaknuti pogodne uvjete za jedinice robe koje mu on sam može isporučiti. On također mora ponuditi naknadu za mogući gubitak rabata za isključivost zbog klijentove odluke da se kod njega opskrbljuje. Kako bi dao zanimljivu ponudu, konkurent mora, prema tome, samo za onaj dio koji je u mogućnosti ponuditi klijentu dati rabat koji je Intel odobrio za sve ili gotovo sve klijentove potrebe (uključujući i one koje je Intel kao nezaobilazan dobavljač jedini u mogućnosti zadovoljiti).

Budući da rabati za isključivost koje je odobrio poduzetnik u vladajućem položaju zbog same svoje naravi mogu ograničiti tržišno natjecanje, **Komisija nije bila dužna**, suprotno onomu što tvrdi Intel, **ocjenjivati okolnosti predmetnog slučaja kako bi dokazala da su rabati za stvarni ili mogući učinak imali istiskivanje konkurenata s tržišta**.

U tim okolnostima Opći sud ustvrđuje da nije bilo potrebno putem testa koji je na engleskom jeziku poznat pod nazivom **as efficient competitor test** ispitivati je li Komisija pravilno provjerila mogućnost da se navedenim rabatima istisne konkurent jednako učinkovit kao Intel. Takav test ima za konkretan cilj utvrditi cijenu prema kojoj konkurent jednako učinkovit kao poduzetnik u vladajućem položaju može ponuditi svoje proizvode kako bi klijentu nadoknadio gubitak rabata koji mu je odobrio taj poduzetnik. Budući da rabati za isključivost koje je odobrio poduzetnik u vladajućem položaju zbog same svoje prirode mogu ograničiti tržišno natjecanje, Komisija nije bila dužna u okviru analize okolnosti predmetnog slučaja dokazivati mogućnost da se AMD rabatima istisne s tržišta. Štoviše, čak i ako konkurent unatoč odobrenim rabatima uvijek može podmiriti svoje troškove, to ne znači da učinak istiskivanja ne postoji. Naime, mehanizam rabatâ za isključivost zbog svoje naravi konkurentima poduzetnika u vladajućem položaju i dalje otežava pristup tržištu, čak i ako taj pristup gospodarski gledano nije nemoguć.

U pogledu **plaćanja odobrenih Media-Saturnu** Opći sud zaključuje da je riječ o istom protutržišnom mehanizmu kao u slučaju praksi usvojenih u odnosu na proizvođače računala, ali u kasnijim fazama lanca opskrbe. **Komisija stoga nije bila dužna ispitivati jesu li ta plaćanja s obzirom na okolnosti slučaja mogla ograničiti tržišno natjecanje. Ona je samo morala dokazati da je Intel odobrio financijsku pogodnost uz uvjet isključive opskrbe.**

⁶ Taj je iznos utvrđen na osnovi vrijednosti prihoda od prodaje procesora x86 koje je Intel ostvario kod poduzetnika s poslovnim nastanom na području EGP-a u posljednjoj godini trajanja povrede. (3.876.827.021 euro u 2007.). Komisija je potom utvrdila udio te vrijednosti s obzirom na težinu povrede (5 %, u odnosu na gornju granicu od 30 %) i pomnožila ga s godinama trajanja povrede (pet godina i tri mjeseca, što je dovelo do primjene multiplikacijskog faktora 5,5).

⁷ U ovom predmetu Association for Competitive Technology intervenirao je na strani Intela, a Union fédérale des consommateurs – Que choisir na strani Komisije.

Čak i uz pretpostavku da je Komisija bila dužna dokazati da se rabatima i plaćanjima za isključivost koji su odobravani Dellu, HP-u, NEC-u, Lenovu i Media-Saturnu moglo ograničiti tržišno natjecanje, Opći sud ocjenjuje da je tu mogućnost dokazala u skladu s pravnim standardima u okviru analize okolnosti predmetnog slučaja.

Opći sud ustvrđuje da se **plaćanjima koja su izvršena HP-u, Aceru i Lenovu** kako bi odgodili, otkazali ili ograničili stavljanje na tržište određenih proizvoda opremljenih AMD-ovim procesorima moglo otežati pristup AMD-a tržištu. Opći sud također ocjenjuje da je Intel težio protutržišnom cilju jer jedini interes koji poduzetnik u vladajućem položaju može imati kada ciljano zaprečava stavljanje na tržište proizvoda određenog konkurenta jest naštetiti tom konkurentu. Takve prakse očito ne pripadaju tržišnom natjecanju zasnovanom na zaslugama. Komisija ih naziva „neprikrivenim ograničenjima“ i predstavljaju zlorabu vladajućeg položaja.

U pogledu pitanja je li **Komisija** s obzirom na međunarodno pravo **bila mjesno nadležna** za kažnjavanje Intelova protutržišnog postupanja, Opći sud navodi da se takva nadležnost može ustanoviti kako s obzirom na provedbu protutržišnog postupanja u Uniji tako i na njegove učinke. Opći sud u tom pogledu zaključuje da je postupanje koje se u pobijanoj odluci Komisije Intelu stavlja na teret moglo imati znatan, neposredan i predvidljiv učinak unutar EGP-a. Komisija je, dakle, bila nadležna za njegovo kažnjavanje.

Opći sud nadalje ustvrđuje da je **Komisija dokazala u skladu s pravnim standardima postojanje rabata za isključivost i neprikrivenih ograničenja koje u svojoj odluci osporava**. Odbija Intelove argumente kojima on nastoji dovesti u pitanje Komisijine zaključke u tom pogledu.

K tome, **Komisija je**, prema ocjeni Općeg suda, **dokazala u skladu s pravnim standardima da je Intel pokušao prikriti protutržišnu narav svojih praksi i da je provodio cjelokupnu dugoročnu strategiju s ciljem da AMD-u zapriječi pristup najvažnijim prodajnim kanalima u strateškom smislu**.

Naposljetku, Opći sud ocjenjuje da **nijedan argument koji je Intel naveo ne dopušta zaključak o nerazmjernosti izrečene novčane kazne**. Naprotiv, tu kaznu treba smatrati prikladnom u okolnostima predmetnog slučaja. Opći sud, među ostalim, ističe da je Komisija s obzirom na težinu povrede utvrdila udio od 5 % vrijednosti prihoda od prodaje, što je u donjem dijelu raspona koji može iznositi do 30 %⁸. Nadalje, novčana kazna predstavlja 4,15 % Intelovih godišnjih prihoda, što je znatno manje od gornje granice od 10 %.

NAPOMENA: Protiv odluke Općeg suda može se, u roku od dva mjeseca od njenog priopćenja. Sudu podnijeti žalba ograničena na pravna pitanja.

NAPOMENA: Tužba za poništenje služi za poništenje akata institucija Unije koji su protivni pravu Unije. Pod određenim uvjetima države članice, europske institucije i pojedinci mogu podnijeti tužbu za poništenje Sudu ili Općem sudu. Ukoliko je tužba osnovana, akt se poništava. Dotična institucija mora popuniti eventualnu pravnu prazninu nastalu poništenjem akta.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Opći sud.

[Cjelovit tekst](#) presude dostupan je samo na engleskom i francuskom jeziku. Tekstovi će biti objavljeni na stranici CURIA na dan objave presude. Ulomci presude bit će dostupni na svim drugim službenim jezicima osim irskog.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Fotografije s objave presude nalaze se na [„Europe by Satellite“](#) ☎ (+32) 2 2964106

⁸ U pogledu izračuna novčane kazne vidjeti bilješku 6.